

Итало Калвино

Всичко в една точка

От направените изчисления от Едуин П. Хабъл за скоростта на отдалечаване на галактиките, може да се установи моментът, в който цялата материя на вселената е била концентрирана в една единствена точка, преди още да започне да се разпространява из пространството.

– Разбира се, че всички бяхме там – рече старият *Qfwfq* – та къде иначе? Тогава още никой не знаеше, че може да съществува пространство, също и време. Пък и за какво ни беше това време, след като стояхме наблъскани като сардели?

Казах „наблъскани като сардели“, колкото да използвам един литературен образ; в действителност нямаше място дори да стоим наблъскани като сардели. Всяка точка на всекиго от нас съвпаднаше с всяка точка на всекиго от другите в една единствена точка – точката, в която се намирахме всички. С други думи, дори не си пречехме, освен кога някой биваше с по-тежък характер. Мъчно беше, наистина, да изтърпиш противен човек като господин *Pbert Pberd* да ти се метлее из краката, и то когато липсва всякаво пространство.

Питате ме много ли бяхме. Какво да ви кажа, не бих могъл да установя това дори приблизително. За да се преброим, би трябвало да можем да се отделим поне мъничко един от друг, а това беше невъзможно, защото всички заемахме една единствена точка. Противно на това, което човек би помислил, обстановката не предполагаше кой знае какво приятно общуване. Чувал съм, например, че в други епохи близките си ходели на гости. А ние, тъй като бяхме вечно заедно, не си казвахме дори „добър ден“ или „добър вечер“.

Всеки поддържаше връзки само с ограничен брой близки. Тия, за които си спомням най-вече, бяха госпожа *Ph(i)N K0*, нейният приятел *DeXuaeauX*, едно семейство преселници, някои си *Z'zu* и господин *Pbert Pberd*, когото вече споменах. Имаше и една жена, чистачка, както я наричаха тогава „жена по поддръжката“, една единствена за цялата вселена, като се има предвид малкото помещение. Истина е обаче, че тя нямаше какво да прави по цял ден, дори не можеше да бърше прахта (в една точка не може да влезе нито една прашинка), непрекъснато хленчеше и се данимаваше с клоки.

Но и тия, които бяхме в тая точка, не бяхме малко, да не говорим за багажа, дето го държаха струпан: все материал, който по-късно щеше да послужи за образуване на вселената, а тогава – разглобен и наблъскан

така, че да не можеш да отделиш това, което впоследствие щеше да послужи за астрономията (като мъглявината Андромеда), от онова, което бе предназначено за географията (напримир Вогезите) или за химията (някои изотопи на берилия). На всичко отгоре се блъскахме постоянно в покъщнината на семейство *Z'zu* – хамаци, дюшеци, кошници. Ако проявехме отстъпчивост, тия *Z'zu* под предлог, че семейството им е многобройно, нахалничеха, сякаш на тоя свят са само те; претендираха дори да опъват въже през точката, в която живеехме, за да простират пране.

Разбира се, и другите имаха вина към *Z'zu*, като се почне от прозвището „преселници“, с което ги наричаха само за това, че били дошли по-късно, а не по-рано. А че това беше истински предразсъдък, личи от факта, че тогава не съществуваха понятията „по-рано“, и по-късно“, още по-малко „някъде“, откъдето *Z'zu* да емигрират, но имаше такива, които поддържаха, че понятието „емигрант“ можело да се приеме в чистия му вид, тоест независимо от времето и пространството.

Струва ми се, че манталитетът на всички ни тогава беше малко ограничен, еснафски. Виновно беше околното среда, сред която бяхме израсли, но нека се има предвид, че този ни манталитет беше така дълбоко вкоренен у нас, че се проявява и до ден днешен. Ако случайно двама от нас се срещнат на спирката на автобуса, в киното или някой международен зъболекарски конгрес, веднага започват да си спомнят за онова време. Поздравяваме се (понякога мен познават, друг път аз познавам някого) и веднага започваме да разпитваме за тоя-оня (макар всеки да си спомня само за някои от ония, за които си спомняха другите) и с непристойния език от онова време започваме клюките, злонамерените приказки, клеветите. Разбира се, докато не споменем госпожа *Ph(i)N K0*: щом тигнем до нея, свършват всички приказки и всяка мерзост секва, като пресечена с нож. Чувстваме се изпълнени с блажено вълнение и великодушие. Да, това беше госпожа *Ph(i)N K0* – единствената, която никой от нас не е забравил и за която всички тъгуваме. Какво ли стана с нея? Отколе престанах да я търся. Ех, госпожа *Ph(i)N K0*... какъв бюст, какви бедра... а оранжевият ѝ пеньоар? Вече няма да го срещнем, нито в тази галактическа система, нито в друга.

Нека се разберем: никога не съм вярвал в теорията, че вселената, след като стигне една крайна степен на разреждане, ще започне да се съгъства и следователно всички ние отново ще се намерим в оная точка, за да започне отново цялата история. А многа от нашите само на това разчитат и продължават да правят планове за времето, когато ще бъдем отново всички там. Миналия месец влизам в кафенето на ъгъла и кого

виждам? Господин *Pbert Pberd!*

– Как сте, къде насам?

Научавам, че имал кантора за пластмаси в град Павиа. Беше си все същият – със сребърния зъб отпред и тирантите на цветчета.

– Когато се върнем пак там – казва ми – трябва да внимаваме този път да не допускаме някои хора, нали разбирате... ония *Z'zu*.

Иска ми се да му отговоря, че този разговор бях чувал да водят и други от нашите, само че със следната поправка: „Нали разбирате... Оня господин *Pbert Pberd...*“

За да не се плъзна по тая наклонена плоскост, побързах да кажа:

– А госпожа *Ph(i)N K0*, смятате ли, че ще я срещнем отново?

– Ех, госпожа *Ph(i)N K0!* – въздъхна той, изчервявайки се.

За всички нас надеждата да се върнем в точката е преди всичко тази да бъдем отново заедно с госпожа *Ph(i)N K0*. (Колкото и да не ми се иска да призная, и за мен е същото.) И както става винаги при срещи в кафенета, започнахме да си спомняме развълнувани за нея и някак си антипатичността на господин *Pbert Pberd* изbledня.

Голямата тайна на госпожа *Ph(i)N K0* се състоеше в това, че тя никога не позволи да се породи ревност помежду ни, нито клюки. А че спеше със своя приятел, господин *DeXuaeauX* – това беше известно. Но ако в една точка е поставено легло, то това легло заема цялата точка, така, че както с господин *DeXuaeauX*, тя спеше и с всеки от нас; това беше неизбежно, защото всички ние бяхме в същата точка. Ако беше за друг, който знае какви работи щяха да се наговорят зад гърба му. Злословията изхождаха винаги от чистачката, а другите само това чакаха. То и за *Z'zu* се говореха какви ли не работи – не се спирахме пред най-долните клевети, но станеше ли дума за госпожа *Ph(i)N K0*, злословията преставаха. Щастието, което изпитвах с нея, беше едновременно порочно (тъй като, бидейки всички в една точка, то бяхме и всички в нея), и целомъдрено (поради точковидността, която я правеше непроникваема). Какво, впрочем, можех повече да искам?

И както всичко това засягаше мен, засягаше и всеки един от останалите. А тя ни съдържаше всички, така, както ние я съдържахме поотделно, обичаше ни и ни приемаше всички с еднаква любов.

Така ни беше хубаво заедно, ама така хубаво, че ми се струваше, че ще се случи нещо необикновено. Достатъчно бе тя да каже:

– Ех, момчета, да имах малко пространство, какви юфки щях да ви направя! – и в тоя момент се сещахме за пространството, което щеха да заемат пълните й ръчички, движейки се напред-назад с точилката върху

корите, и пищният ѝ бюст, опрял до голямата купчина брашно с яйца, а ръцете ѝ, бели и лъснали от олио чак до лактите, месят ли, месят. Представихме си пространството, което щеше да заеме брашното, и нивите, по които никне житото; планините, от които слизаше водата за нивите, и пасбищата за стадата от теленца, които щяха да стават месо за соса; мислехме за пространството, което щеше да ни е нужно, за да може Слънцето да стигне с лъчите си до пшеничното зърно и да го накара да узрее; сещахме са зе пространството от облаци със звезди газове, необходими на Слънцето да се кондензира и да пламне, за количеството звезди, галактики и галактически системи, щукнали из пространството, за пространството, дало приют на всяка една от нашите галактики, мъглявини и слънца, а в същото това време, през което мислехме за това пространство, то неудържимо се образуваше. В същото това време, в което госпожа *Ph(i)N K0* произнасяше думите: „Ех, момчета, какви юфки...“, точката, която тя заемаше, а и всички ние, се разширяваше в кръг на разстояние от милиарди светлинни хилядолетия. Скоро се оказахме пръснати по четирите крайща на вселената (а господин *Pbert Pberd* – чак в Павиа). Единствено тя, милата госпожа *Ph(i)N K0*, изчезна: разпадна се в не знам какъв си вид топлинно-светлинна енергия.

Добрата госпожа *Ph(i)N K0*! Единствена тя сред нашия затворен, подъл свят, се оказа годна на един великодушен порив – първия до този миг: „Ех, момчета, какви юфки бих ви направила!“ – един истински порив на навсеобща любов, който в същото време даде начало на понятията „пространство“ и „време“, на същинското пространство и време, на всемирната гравитация и на гравитиращата вселена, която щеше да даде живот на милиарди слънца, планети и житни поля, на много други госпожи *Ph(i)N K0*, пръснати по континентите на планетите, да месят брашно с лъснати от олио щедри ръце!

Милата госпожа *Ph(i)N K0*! Изчезна тя в оня миг на великодушен порив, а ние останахме да я оплакваме.

КРАЙ

© 1965 Итало Калвино
© 1976 Божан Христов, превод от английски

Italo Calvino
Tutto in un punto, 1965

Източник: Библиотеката на Александър Минковски

Публикация:

КОСМИЧЕСКИ КОМЕДИИ. 1976. Сборник новели.

Издателство „Христо Г. Данов“, Пловдив.

Превод: Божан ХРИСТОВ [Le cosmicomiche, Italo CALVINO (1965)]. Предговор:
Итало Калвино и неговите космически комедии, Божан Христов – с. 7–9.

Художник: Христо БРАЙКОВ. С ил. [1 ил.].

Печат: Печатница „Димитър Благоев“, Пловдив.

Формат: 84x108/32. Печатни коли: 8.25. С подвързия.

Страници: 132. Цена: 0.67 лв.

Съдържание:

Разстоянието до Луната – с. 11,

На зазоряване – с. 25,

Знак в пространството – с. 35,

Всичко в една точка – с. 44,

Без цветове – с. 49,

Безкрайни игри – с. 59,

Вуйчото на лагуната – с. 65,

Да се обзаложим – с. 76,

Динозаврите – с. 85,

Формата на пространство – с. 100,

Светлинните години – с. 107,

Спиралата – с. 117.

Свалено от „Моята библиотека“ [<http://purl.org/NET/mylib/text/383>]